

7 пілотний (експериментальний) клас. НУШ

**ДІЄПРИСЛІВНИК
ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА ДІЄСЛОВА:
ЗАГАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ, МОРФОЛОГІЧНІ
ОЗНАКИ, СИНТАКСИЧНА РОЛЬ**

Автор: Плахотнікова Ольга Василівна,
учитель української мови та літератури
СШ №120 м.Києва

МЕТОД "КРОССЕНС"

АЛГОРИТМ ВИКОНАННЯ:

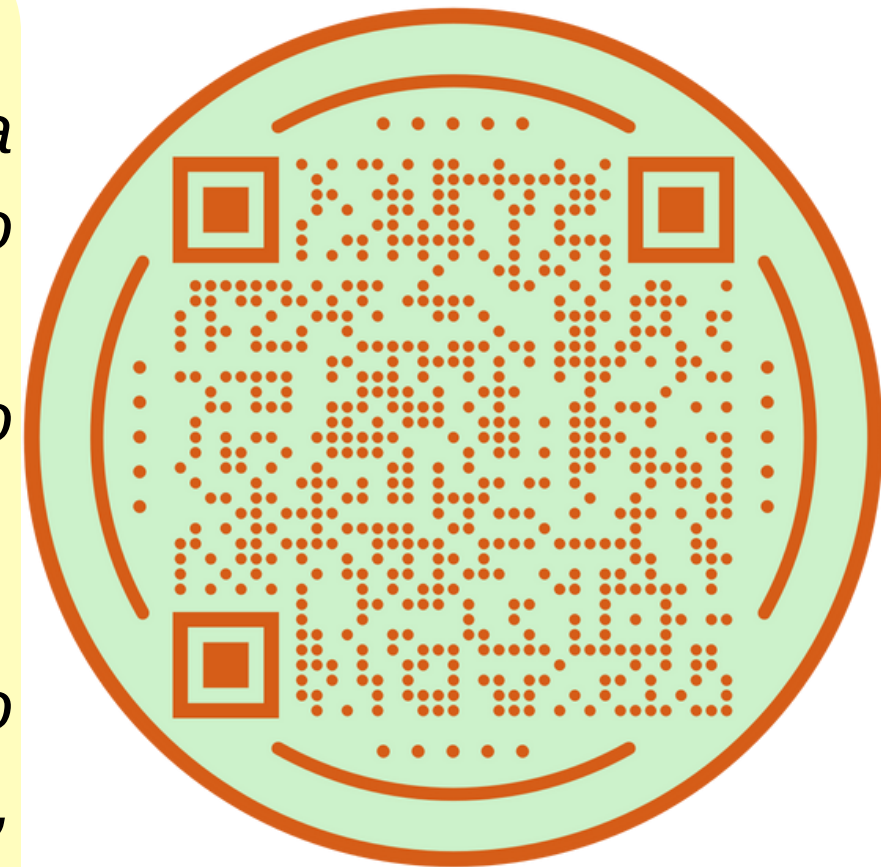
1. Розгляньте графічні зображення.
2. Які асоціації вони у вас викликають?
3. Яким словом можна об'єднати всі зображення?
4. Працюючи в парі, доберіть 2-3 аргументи, які підтверджують, що знайдене слово може змінити життя людини.

ПРАЦЮЙМО ІЗ МЕДІАТЕКСТОМ

1. Ознайомся з медіафайлом «Дієприслівник на EdEra Курс "Українська мова"», перейшовши за покликанням https://youtu.be/4Zi5DjUAm_c?si=hL-qOeY79Zb9IAOE (або QR-кодом).

- **Що нового ти дізнався / дізналася із відео?**
- **Що таке дієприслівник?** (Дієприслівник- це особлива незмінювана форма дієслова, яка виражає додаткову дію до основної дії, що виражена дієсловом-присудком).
- **На які запитання відповідає дієприслівник?** (Що роблячи? що зробивши?)
- **Які морфологічні ознаки має дієприслівник?** (Ознаки дієслова : вид dokonаний — що зробивши? (написавши); недоконаний — що роблячи? (пишучи). Залежні слова: іменник: розмовляючи про канікули, займенник: працюючи з ними, прислівник: стрибаючи високо). Ознаки прислівника: незмінюваність: у реченні виконує роль обставини: Усі принишкли, вслухаючись у тишу).

Працюємо з епіграфом

*Варто тільки повірити, що ви можете
– і ви вже на півдорозі до цілі.*

Теодор Рузвельт

- Прочитайте уважно епіграф. Що вам відомо про автора цитати?
  - Прокоментуйте слова, сказані в ХХ столітті.
  - Чи погоджуєтесь із автором вислову?
  - Ти живеш у ХХІ столітті. Чи змінилися погляди людей зі зміною століття?
-

ЧИТАННЯ З МАРКУВАННЯМ

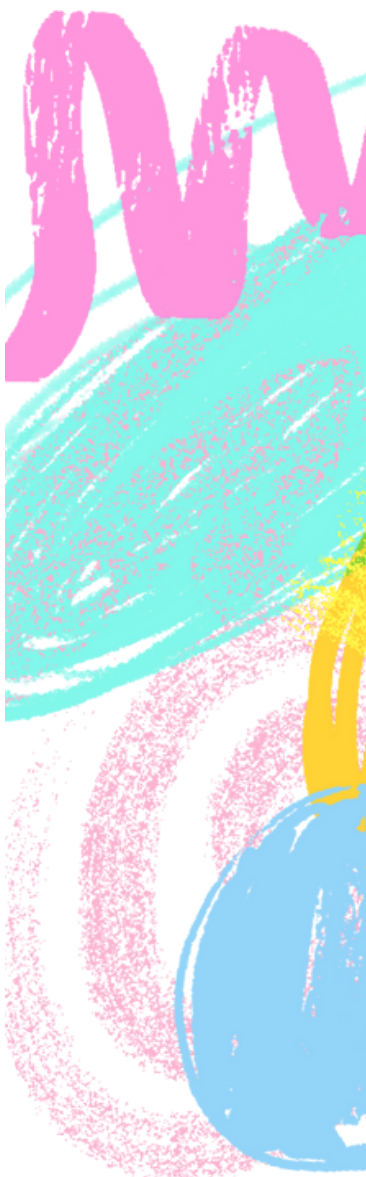
ПРОЧИТАЙТЕ ТЕКСТ. ПОЗНАЧТЕ ІНФОРМАЦІЮ: «+» — ВІДОМО, «→» — НЕВІДОМО, «!?» — ЦІКАВО, ДИВУЄ.

Як стати по-справжньому успішною особистістю?

Формування особистості - це довга і копітка робота, яка багато в чому залежить від того, ким Ви є зараз і ким хочете стати в майбутньому. Тому важливо, з одного боку, уміти фантазувати і мріяти, щодня візуалізувати і представляти найкращі варіанти свого можливого майбутнього. А з іншого боку, тверезо й об'єктивно оцінювати свої сили, вміння, таланти і можливості. Але що можна сказати точно й однозначно, і чому в історії є маса прикладів: «Успіху можна домогтися в будь-якому віці, і безглуздо опускати руки і здаватися до тих пір, поки у Вас б'ється серце. Чому? Та тому, що Ви все одно нічого не втрачаєте! А шанс є завжди, і про це слід пам'ятати!»

Ваша особиста ефективність і успішність безпосередньо залежить від вашого вміння використовувати власні переваги, здатність активації внутрішніх ресурсів, вдосконалення особистісних якостей і характеристик. Орієнтуючись на майбутні звершення, важливо приймати майбутні зміни, змінюючи себе і свідомості, розсуваючи рамки звичного, насолоджуючись процесом підкорення вершин. Систематизуючи чинники успішності, необхідно відточувати свої природні інструменти, відкриваючи свідомість, розвиваючи творчі здібності і гнучкість, цілеспрямованість і самодисципліну. Внутрішня мотивація та використання зовнішніх факторів допоможе досягти успішності, попередньо визначивши для себе її основні складові та окремі компоненти. (З сайту VABOS «Поради психології»).

- Чи згодні ви із змістом прочитаної інформації, чи ні і чому?
- Чим зацікавила вас стаття?
- Випишіть дієприслівники, розберіть за будовою 2-3 слова.

Робота в парі

На онлайн-сервісі LearningApps перейдіть за покликанням (або QR-кодом) для вашої пари та виконайте запропоноване завдання.

Нагадую! Дотримуйтесь правил роботи в парі.

- ◆ *Поважайте думку кожного.*
- ◆ *Не перебивайте один одного.*
- ◆ *Вислуховуйте товариша.*

Тренувальна вправа

<https://learningapps.org/display?v=psynec0ij23>

Родота з "хмарою слів"

1. З-поміж наведених дієслів знайди та запиши дієприслівники.
2. Склади речення з одним дієприслівником на вибір.

<https://wordart.com/onigaa3tjkb6/copy-of%20untitled%205>

- 3. Якщо виконаєте правильно, то з великих літер у дієприслівниках прочитаєте слово пропущене у вислові.**

Якщо ви працюєте над поставленими цілями, то ці _____ будуть працювати на вас.

Джесси Рот

Мовленнєвий практикум. Говори правильно!

- **Склади із словами речення і запиши їх у зошит.**

ЦІЛЬ- 1. предмет, істота або місце, куди спрямовують постріл, кидок, удар та ін.. 2. перен. Те, до чого прагнуть, чого намагаються досягти; мета.

МЕТА - те, до чого хтось прагне, чого хоче досягти; ціль.

НАМІР- задум, бажання зробити що-небудь.

ПОТРЕБА - необхідність у кому-, чому-небудь, що вимагає задоволення; потрібність.

Дієприслівники у фразеологізмах

1. Доповни фразеологізм у реченні дієприслівником

1. Маруся, _____ зуби, йшла до своєї мети.
2. А він, _____ носа, хвалився своїми успіхами.
3. А тато, бровою не _____, працював щодуху.
4. Наталочка розповідала свою історію, _____ руку на серце.
5. Чоловік думав про подорож, _____ потилицю.

Довідка: моргнувши, зціпивши, задерши, чухаючи, поклавши,

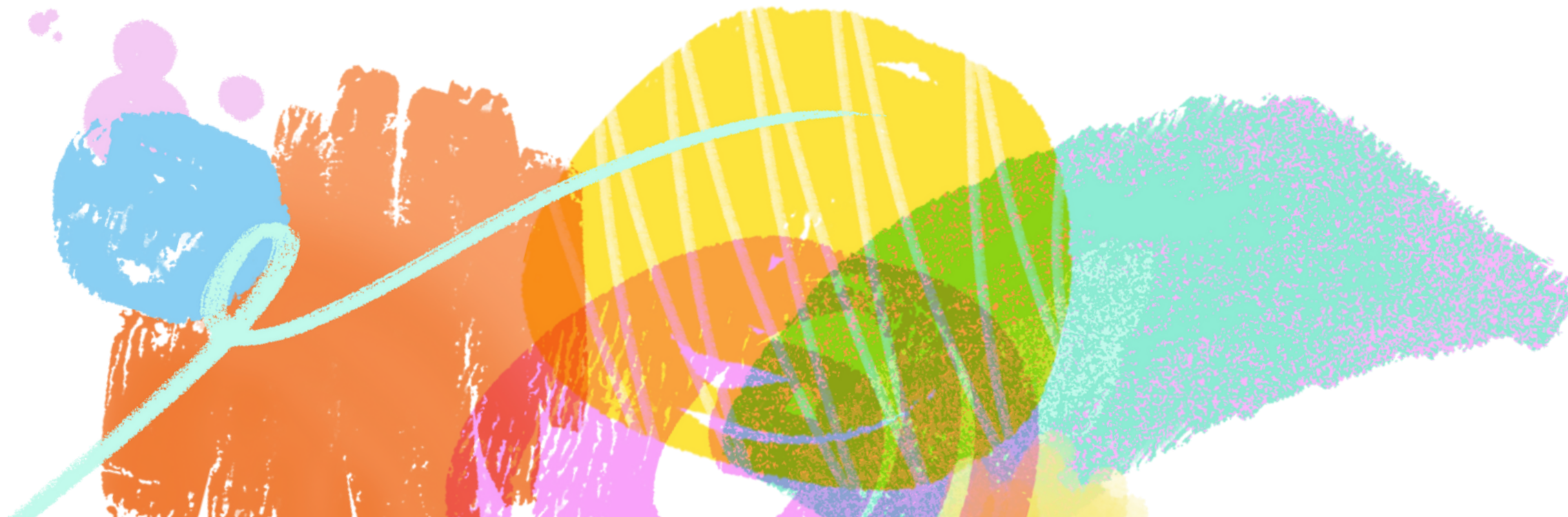
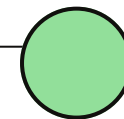
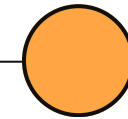
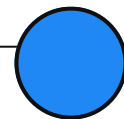
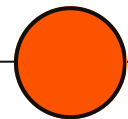
САМООЦІНЮВАННЯ

Тепер я знаю.....

**Тепер я
впевнений/
впевнена.....**

**Тепер я буду
частіше....**

**Мої
припущення
щодо роботи на
уроці.....**

ОГОЛОШЕННЯ ТА КОМЕНТАР ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

1. ВИВЧИТИ ТЕОРЕТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ.

2. ВИКОНАЙ ОДНЕ (НА ВИБІР) ЗАВДАННЯ:

- НАПИШІТЬ ЕСЕ НА ТЕМУ: «ЯК Я ДОСЯГАЮ МЕТИ»,
ВИКОРИСТОВУЮЧИ ДІЄПРИСЛІВНИКИ.
- СТВОРИТИ ІНТЕЛЕКТ-КАРТУ ЗА ТЕМОЮ "ДІЄПРИСЛІВНИК".

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.)/ Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел.- К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2005. - 1728 с.
2. Голуб Н.Б., Горошкіна О.М. Модельна навчальна програма «Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
URL:https://drive.google.com/drive/folders/1S4HNNXS_F55NUmfYYjqxf9xcG6399rKp
1. Горошкіна О.М., Бондаренко Н.В., Попова Л.О. Методика компетентісно орієнтованого навчання української мови учнів ліцею на рівні стандарту: методичний посібник. – Київ: КОНВІ ПРИНТ, 2020. – 128 с.
2. Державний стандарт базової середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<https://cutt.ly/mJ61eBc>
3. Семеног О.М. Навчання української мови і літератури у вимірах ключових компетентностей: методичний посібник. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2023. 212 с.
4. Український правопис / Нац. акад. наук України; ред. Є. І. Мазніченко, В. Є. Македон, С. В. Шарабанова. – Київ : Наукова думка, 2019. – 390
5. URL:https://youtu.be/4Zi5DjUAm_c?si=hL-qOeY79Zb9IAOE
6. URL:<https://vabos.com.ua/shho-take-uspix-u-zhitti/>
7. URL:<https://learningapps.org/display?v=psynec0ij23>
8. URL:<https://freerangestock.com/search/all/purpose>
9. URL:<https://wordart.com/oniqaa3tjkb/b/copy-of%20untitled%205>

У розробці конспекту використано покликання на медіаресурс виробництва EdEra. Ілюстрації взято з інтернет-видань, що розміщені у вільному доступі.